

Granskning av krisberedskap

Rapport

Region Jönköpings län

KPMG AB

2024-11-11

Antal sidor 26

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	6
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	6
2.2	Revisionskriterier	7
2.3	Metod	8
3	Resultat av granskningen – Övergripande krisberedskapsarbete	9
3.1	Organisation	9
3.2	Risker och sårbarheter	15
3.3	Övning och utbildning	17
3.4	Uppföljning	18
4	Resultat av granskningen – Verksamhetsspecifikt krisberedskapsarbete	20
4.1	Organisation	20
4.2	Risker och sårbarheter	22
4.3	Utbildning och övning	23
4.4	Uppföljning	24
5	Samlad bedömning och rekommendationer	25

1 Sammanfattning

KPMG har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att granska regionens krisberedskap ur ett övergripande perspektiv. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete.

Granskningen syftar även till att bedöma om nämnden för folkhälsa och sjukvård samt nämnden för trafik, infrastruktur och miljö bedriver ett ändamålsenligt arbete med verksamhetsspecifik krisberedskap

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen delvis bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete.

Vår bedömning grundar sig i att det finns ett systematiskt arbete med krisledningsorganisation och risk- och sårbarhetsanalys. Vi har i granskningen dock identifierat en brist i att Länstrafiken i dagsläget inte är inkluderade i flertalet av de systematiska regionövergripande processer som finns på plats. Arbetet har historiskt haft en tydlig förankring i det katastrofmedicinska beredskapsarbetet. Vi identifierar i granskningen även brister kopplat till arbetet med kontinuitetsplanering samt utbildning och övning.

Vår samlade bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete verksamhetsspecifik krisberedskap.

Vår bedömning grundas i att nämndens verksamheter har en välutvecklad krisledningsorganisation på olika nivåer och ett systematiskt arbete med utbildning och övning. Vi bedömer dock att arbetet med kontinuitetsplanering inte är slutfört och att det även finns ett behov av en stärkt uppföljning och kontroll från nämnden för folkhälsa och sjukvård, med fördel utifrån ett reglementerat ansvar.

Vår samlade bedömning är att nämnden för trafik, infrastruktur och miljö inte bedriver ett ändamålsenligt arbete med verksamhetsspecifik krisberedskap.

Vår bedömning grundas i att nämndens verksamhet saknar en fastställd krisledningsplan, ett utbildnings- och övningsarbete samt en kontinuitetsplanering. Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö saknar också en systematisk uppföljning av krisberedskapsarbetet i Länstrafiken.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Regionstyrelsen

Revisionsfråga	Bedömning
Framgår det av regionstyrelsens reglemente ett ansvar för krisberedskap?	I allt väsentligt
Är krisledningsnämndens ansvar definierat på ett ändamålsenligt sätt?	I allt väsentligt
Framgår gränsdragningen mellan regionens och länets kommuners ansvar för krisberedskap av styrande och stödjande dokument?	Delvis
Är den centrala krisledningsorganisationens roller och ansvar tydligt utformade?	Delvis
Bedriver regionstyrelsen ett systematiskt analysarbete avseende risker och sårbarheter ur ett övergripande perspektiv?	Ja
- Har regionstyrelsen inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen identifierat interna och externa kritiska beroenden?	Ja
- Finns det en kontinuitetsplanering ur ett regionövergripande perspektiv med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys?	Delvis
Genomförs systematiserade utbildningar och övningar för förtroendevalda och personal på en regionövergripande nivå?	Delvis
Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?	Delvis

Nämnden för folkhälsa och sjukvård (FS) samt nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)

Framgår det av nämndernas reglementen ett ansvar för krisberedskap?	
FS & TIM	Nej
Är krisledningsorganisationens roller och ansvar för operativt krisledningsarbete inom nämndernas verksamheter tydligt utformade?	
FS	Ja
TIM	Nej

Finns det en samsyn i utformning av den operativa krisledningsorganisationen från den regionövergripande till den verksamhetsspecifika nivån?	
FS	Ja
TIM	Nej
Har nämndernas verksamheter analyserats inom ramen för regionens risk- och sårbarhetsanalys?	
FS	Ja
TIM	Ja
Har nämnderna identifierat samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden?	
FS	Ja
TIM	Ja
Finns det en kontinuitetsplanering?	
FS & TIM	Nej
Genomförs systematiserade utbildningar och övningar för personal på verksamhetsspecifik nivå?	
FS	Ja
TIM	Nej
Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?	
FS	Delvis
TIM	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderade reglementen där det framgår ett ansvar för krisberedskap för nämnden för folkhälsa och sjukvård och nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.
- Säkerställa att Länstrafiken är en del av regionens systematiska krisberedskapsarbete, särskilt avseende krisledningsorganisation, kontinuitetsplanering samt utbildning och övning.
- Säkerställa att det riktade statsbidraget enligt förordning (2023:489) öronmärks i enlighet med bidragets syfte.
- Tydliggör kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.

2024-11-11

- Tillse att samtliga berörda samhällsviktiga verksamheter kontinuitetsplanerar utifrån sina risker och sårbarheter.
- Tillse särskilt att externa kritiska beroenden mot länets kommuner samordnas.
- Tillse att utbildnings- och övningsplan beslutas och att utbildnings- och övningsarbetet bedrivs i enlighet med planen.
- Tillse en tillräcklig kontroll och uppföljning av Länstrafikens systematiska krisberedskapsarbete.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi nämnden för folkhälsa och sjukvård att:

- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av det systematiska krisberedskapsarbetet i de egna verksamheterna.
- Säkerställa att kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att:

- Tillse att en krisledningsplan beslutas.
- Tillse att krisledningsplanen harmoniserar med den regionövergripande krisledningsplanen.
- Säkerställa att kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna genomförs.
- Säkerställa att personal och förtroendevalda får tillräcklig utbildning och övning avseende krisberedskap.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av det systematiska krisberedskapsarbetet i de egna verksamheterna.

2 Bakgrund

KPMG har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att granska regionens krisberedskap ur ett övergripande perspektiv. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

En god krisberedskap är en förutsättning för att regionens verksamheter ska stå väl rustade inför olika former av samhällsstörningar och för att klara av att hantera olika former av krissituationer.

Under de senaste åren med mindre och större händelser har regionernas krisberedskapsförmåga prövats och testats i skarpt läge. Några exempel är flyktingkrisen 2015, pandemin 2020–2022, den ökade flyktingtillströmningen som en effekt av Rysslands angrepp av Ukraina samt en el-kris. Utöver det har det skett olika former av mer lokala svåra händelser och även IT-incidenter.

De negativa konsekvenserna vid en kris, allvarig samhällsstörning och ytterst en extraordinär händelse kan bli betydande om det inte finns ändamålsenlig och sammanhållen krisberedskap. Det är därför av största vikt att det bedrivs ett systematiskt och sammanhållet krisberedskapsarbete på övergripande nivå i regionen för att undvika allvarig påverkan på samhället.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram riktlinjer och strategidokument rörande styrdokument för krisberedskap, vilket skapar ett stöd för regionens arbete med frågorna. Utöver detta har Socialstyrelsen beslutat om föreskrifter och allmänna råd avseende katastrofmedicinsk beredskap, för vilket regionen har ett särskilt ansvar.

Mot bakgrund av detta har revisorerna i sin riskanalys sett ett behov av att genomföra en fördjupad granskning av området.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete.

2.1.1 Revisionsfrågor avseende övergripande krisberedskap

- Framgår det av regionstyrelsens reglemente ett ansvar för krisberedskap?
- Är krisledningsnämndens ansvar definierat på ett ändamålsenligt sätt?
- Framgår gränsdragningen mellan regionens och länets kommuners ansvar för krisberedskap av styrande och stödjande dokument?
- Är den centrala krisledningsorganisationens roller och ansvar tydligt utformade?
- Bedriver regionstyrelsen ett systematiskt analysarbete avseende risker och sårbarheter ur ett övergripande perspektiv?
 - Har regionstyrelsen inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen identifierat interna och externa kritiska beroenden?
 - Finns det en kontinuitetsplanering ur ett regionövergripande perspektiv med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys?

- Genomförs systematiserade utbildningar och övningar för förtroendevalda och personal på en regionövergripande nivå?
- Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?

Granskningen syftar även till att bedöma om nämnden för folkhälsa och sjukvård samt nämnden för trafik, infrastruktur och miljö bedriver ett ändamålsenligt arbete med verksamhetsspecifik krisberedskap.

2.1.2 Revisionsfrågor avseende verksamhetsspecifik krisberedskap

- Framgår det av nämndernas reglementen ett ansvar för krisberedskap?
- Är krisledningsorganisationens roller och ansvar för operativt krisledningsarbete inom nämndernas verksamheter tydligt utformade?
 - Finns det en samsyn i utformning av den operativa krisledningsorganisationen från den regionövergripande till den verksamhetsspecifika nivån?
- Har nämndernas verksamheter analyserats inom ramen för regionens risk- och sårbarhetsanalys?
 - Har nämnderna identifierat samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden?
 - Finns det en kontinuitetsplanering?
- Genomförs systematiserade utbildningar och övningar för personal på verksamhetsspecifik nivå?
- Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?

Granskningen omfattar regionstyrelsens övergripande krisberedskapsarbete samt verksamhetsspecifikt krisberedskapsarbete inom nämnden för folkhälsa och sjukvård samt nämnden för trafik, infrastruktur och miljö. Granskningen avser år 2024.

Granskningen omfattas inte av information som är föremål av sekretess enligt offentlighet- och sekretesslagen (2009:400) eller omfattas av skydd enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585).

2.2 Revisionskriterier

Granskningen utgår från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725), 6 kap 1§ och 6§
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och beredskap.
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 7 kap. 2 §
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:5) om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser.

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap
- Överenskommelse mellan SKR och MSB
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

I granskning av övergripande krisberedskap har följande funktioner intervjuats:

- Regiondirektör
- Beredskapschef
- Inköpschef och enhetschef för materialförsörjning
- Hälso- och sjukvårdsdirektör
- Trafikdirektör
- Affärsutvecklare trafik

Granskningen har omfattat följande styrdokument:

- Reglementen och delegationsordningar
- Övergripande styrdokument för krisberedskap, katastrofmedicinsk beredskapsplan, krisledningsplan, risk- och sårbarhetsanalys & utbildnings- och övningsplan
- Protokoll, internkontrollplaner, verksamhetsplaner och annan uppföljning till styrelse och nämnder

Samtliga intervjuade har givits möjlighet att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen – Övergripande krisberedskapsarbete

3.1 Organisation

3.1.1 Regionstyrelsens och krisledningsnämndens ansvar

Regionstyrelsen ansvarar enligt sitt reglemente¹ för regionens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) samt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Av 2 kap. 2 § LEH ska det i regioner finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid, krisledningsnämnden. Krisledningsnämndens uppgifter regleras i ett separat reglemente². Enligt reglementet har krisledningsnämnden till uppgift att utöva ledning och samordning av Region Jönköpings läns verksamhet vid extraordinär händelse i fredstid. Det innebär att krisledningsnämnden har rätt att fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den utsträckning som krisledningsnämnden bedömer nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Krisledningsnämndens sammansättning följer sammansättningen för regionstyrelsen, inklusive ersättare. Nämndens ledamöter är valda av regionfullmäktige³.

I övrigt framgår av reglementet de uppgifter som en krisledningsnämnd ska utföra enligt lag (2006:544). Exempelvis framgår att krisledningsnämnden har rätt att begära och lämna hjälp till kommun, region och enskild vid extraordinär händelse. Motsvarande uppgift framgår inte av regionstyrelsens reglemente i händelse av att krisledningsnämnden inte är aktiverad.

Av regionens krisledningsplan för extraordinära händelser⁴ framgår att ordföranden i krisledningsnämnden, eller dennes ersättare, bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall att så skall ske. Beslut om att aktivera krisledningsnämnden kan ske på eget initiativ från ordförande i krisledningsnämnden, eller i samråd med regiondirektören.

Enligt krisledningsnämndens reglemente får regionstyrelsen, när krisledningsnämndens verksamhet inte längre behövs, besluta att nämndens verksamhet ska upphöra. Beslut om krisledningsnämndens avaktivering kan enligt reglementet även fattas av regionfullmäktige eller krisledningsnämnden själv.

Vi noterar att det inte framgår av regionstyrelsens reglemente eller regionens krisledningsplan att regionstyrelsen ansvarar för ordinarie styrning och ledning av de verksamheter som inte omfattas av en kris. Regionstyrelsens ansvar för samordning

¹ Beslutad av regionfullmäktige 2021/571

² Beslutad av regionfullmäktige 2023/274

³ Val förrättat 2023-04-18 §49

⁴ Godkänd av regiondirektör 2024-04-19

och ledning i händelse av en extraordinär händelse där krisledningsnämnden inte är aktiverad framgår inte heller.

3.1.2 Krisledningsorganisation

3.1.2.1 Förebyggande

I intervjuer har vi fått information om att det i april 2024 genomfördes en organisationsförändring avseende beredskapsorganisationen i regionen. Beredskapsorganisationen förflyttades då från avdelning folkhälsa och sjukvård på regionledningskontoret till avdelningen verksamhetsstöd och service i en sammanslagning med miljöenheten. Enheten heter sedan dess miljö, säkerhet och beredskap och leds av regionens beredskapschef. Beredskapschefen rapporterar till miljöchef enligt en fyraveckorscykel.

Bakgrunden till organisationsförändringen är bland annat att regionens beredskapsorganisation historiskt – i och med sin placering inom folkhälsa och sjukvård – varit inriktad uteslutande mot katastrofmedicinsk beredskap.

I intervjuer har både fördelar och nackdelar med organisationsförändringen lyfts fram, samtidigt som de intervjuade poängterade att det är för tidigt att utvärdera förändringen. Det lyfts fram som positivt att det finns en mer formaliserad struktur för rapportering till ansvarig enhetschef en gång i månaden. Tidigare var rapporteringen mer informell direkt till regiondirektör. Det framhölls även att den nya organisatoriska placeringen tydliggjort att beredskapsgruppen arbetar mot alla regionens verksamheter och inte bara hälso- och sjukvården. I intervjuer har det lyfts fram att beredskapsområdet ibland kräver snabba beslut från regiondirektör. Den nya organisationsstrukturen har utifrån detta perspektiv varit en nackdel när sådana beslut behöver fattas.

Det finns idag sex personer som arbetar med beredskapsfrågor på enhet miljö, säkerhet och beredskap:

- Beredskapschef
- En beredskapssamordnare per sjukhus (Länssjukhuset Ryhov i Jönköping, Värnamo sjukhus och Höglandssjukhuset i Eksjö – totalt tre stycken)
- En samordnare som arbetar med säkerhetsskydd
- En funktion med särskilt ansvar för risk- och sårbarhetsanalys

Beredskapsorganisationen har haft två personer som har avslutat sin anställning under våren 2024. Givet det budgetutrymme som vakanserna skapat har beredskapssamordnarna med särskilt ansvar för regionens sjukhus under 2024 gått från deltidstjänster till att arbeta med sjukhusens beredskap på heltid. Utifrån återstående budgetutrymme planeras även rekrytering av en beredskapsläkare på deltid.

I intervjuer har det beskrivits att beredskapsorganisationen delvis är underdimensionerad. Exempelvis finns det önskemål från beredskapschef att ha en funktion med uttalat samordningsansvar för beredskapsarbetet inom Länstrafiken.

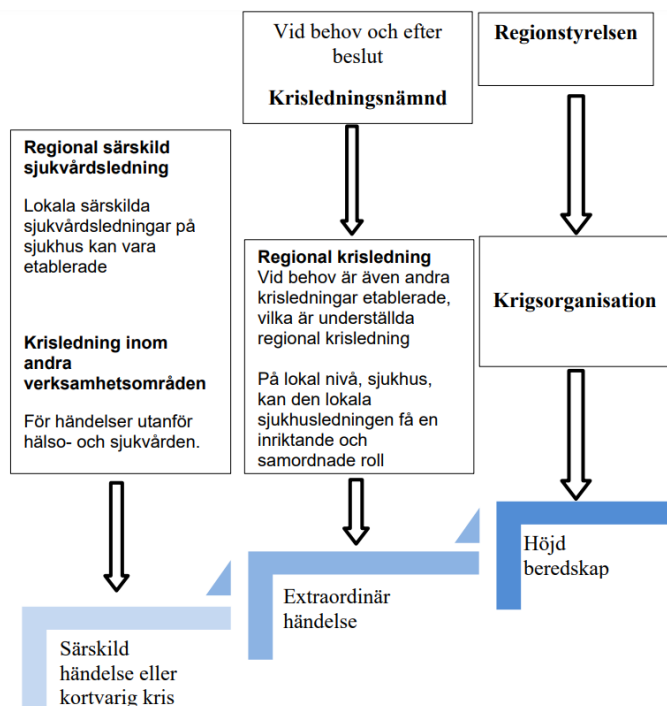
Detta i likhet med de beredskapssamordnare som har ett uttalat ansvar mot respektive sjukhus. Motsvarande önskemål finns hos Länstrafiken (se *avsnitt 4.1*). Organisationen finansieras till stora delar av anslag och statsbidrag. Det rör sig om det sk. 2:4-anslaget⁵ samt statsbidrag enligt förordning (2023:489)⁶, vars syfte är att regionerna ska kunna genomföra åtgärder för att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap så att verksamheten kan upprätthållas under höjd beredskap. Enligt intervjuuppgifter har inte statsbidraget fullt ut öronmärkts för beredskapsåtgärder inom hälso- och sjukvården, utan har även använts till andra, mer generella säkerhetsfrågor i regionen.

3.1.2.2 Operativt

Som nämnts ovan har regionens krisberedskapsarbete enligt intervjuade historiskt haft en tydlig inriktning mot det katastrofmedicinska området. Det har tidigare inte funnits någon plan för extraordinära händelser riktad mot ett brett spektrum av kristyper. En sådan plan har dock blivit godkänd av regiondirektören under 2024. Enligt planen ska Region Jönköpings län inför eller vid en inträffad händelse, via tjänsteman i beredskap (TiB), kunna ta emot larm, verifiera uppgifter, larma vidare, initiera och samordna det inledande arbetet. Genom TiB ska regionen även kunna informera om händelsen och samverka med andra krishanterande aktörer. Vid en särskild händelse följs strukturen för särskild sjukvårdsledning på prehospital, lokal- och regional nivå. Om flera verksamheter inom Region Jönköpings län drabbas, eller om hanteringen av händelsen bedöms kunna bli utdragen, kan en regional krisledningsorganisation aktiveras. När verksamhetsområdenas krisledningsorganisationer eller särskild sjukvårdsledning är etablerade är de enligt planen underställda den regionala krisledningsorganisationen, enligt följande struktur:

⁵ Regeringens stöd till kommuner och regioner, betalas ut av MSB.

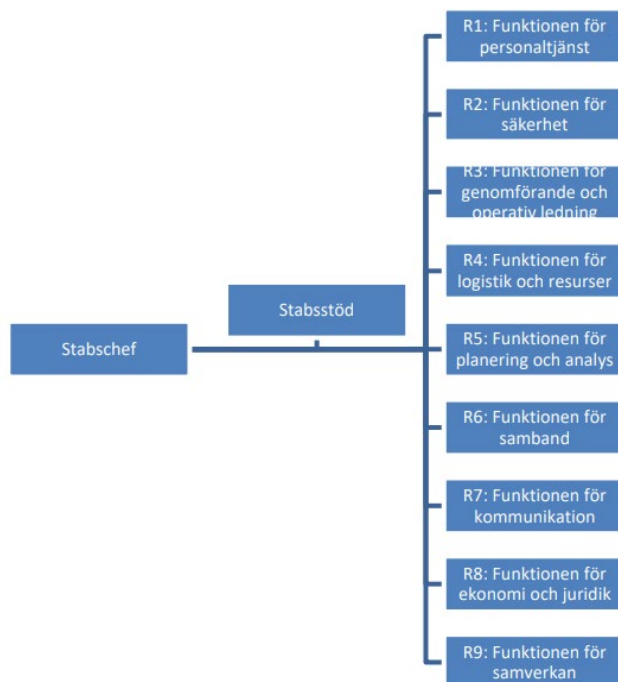
⁶ Statsbidrag till regioner för hälso- och sjukvårdens beredskap

Figur 2. Organisation och ledning vid olika typer av händelser

Lokal och regional särskild sjukvårdsledning beskrivs närmare i den regionövergripande katastrofmedicinska planen⁷. Katastrofmedicinska planer finns också per sjukhus. Om en inträffad händelse inom hälso- och sjukvården eskalerar och den särskilda sjukvårdsledningen inte räcker för att hantera händelsen ska den regionala krisledningsorganisationen aktiveras. Beslut om aktivering av regional krisledning fattas av regiondirektör i samråd med TiB och vid behov beredskapschef. Regiondirektören utgör krisledningschef och om krisledningsnämnden är aktiverad är regiondirektören föredragande för krisledningsnämnden. Regiondirektören stöttas i sitt uppdrag av stabschefen. Stabschefen driver det operativa arbetet tillsammans med olika funktioner som kan aktiveras enligt en funktionsindeldad modell beroende på händelsens art. Följande funktioner kan aktiveras i staben:

⁷ Godkänd av hälso- och sjukvårdsdirektör 2024-08-12

Av 2024 års plan för extraordinära händelser gällande alla regionens verksamheter framgår inget om gränsdragningen i ansvar mellan regionen och länets kommuner. Av den katastrofmedicinska planen framgår inte heller någon gränsdragning. Dock framgår det av den katastrofmedicinska planen att samverkan med kommuner ska ske inom ramen för exempelvis krisstöd. Det framgår också att regionen ingår i F-samverkan⁸. Inom ramen för F-samverkan samarbetar regionen med olika organisationer och myndigheter såsom räddningstjänsten, polisen, sjukvården, länets kommuner och andra externa aktörer. Målet är att genom ett nära samarbete och en effektiv koordinering kunna hantera och minimera konsekvenserna av olika typer av kriser. F-samverkan syftar till att skapa en stark och effektiv beredskap för att hantera och förebygga kriser och olyckor i länet. I F-samverkan ingår gemensam utvärdering av händelser med berörda kommuner och andra aktörer i en kris (se *avsnitt 3.4*).

För vägledning till gränsdragningen mellan regionens och kommunernas ansvar hänvisar regionen i sin risk- och sårbarhetsanalys⁹ till de tre grundläggande principerna för det svenska krisberedskapssystemet – ansvars-, närhets- och likhetsprincipen. Enligt ansvarsprincipen är det den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden som också ansvarar för den verksamheten under en krissituation. I analysen lyfts som exempel att denna princip innebär att regionen ansvarar för hälso- och sjukvården vid en kris och att kommunerna fortsatt ansvarar för skola och äldreomsorg.

⁸ Regionalt råd mellan krisberedskapsaktörer i Jönköpings län

⁹ Godkänd av regiondirektör 2023-10-27

3.1.3 Bedömning

Vi bedömer att det av regionstyrelsens reglemente i allt väsentligt framgår ett ansvar för krisberedskap.

Vi konstaterar att det varken i regionstyrelsens reglemente eller i regionens krisledningsplan framgår att regionstyrelsen under en kris har ett fortsatt styrnings- och ledningsansvar för regionens verksamheter som inte omfattas av krisen. Detta ansvar gäller även om krisledningsnämnden är aktiverad. Vi bedömer att detta ansvar bör tydliggöras för att säkerställa att styrelsen och krisledningsnämnden kan arbeta parallellt.

Vidare bedömer vi att det även bör framgå av regionstyrelsens reglemente att styrelsen kan be om och lämna hjälp till kommuner och andra regioner när krisledningsnämnden inte är aktiverad.

Vi bedömer att krisledningsnämndens ansvar i allt väsentligt är definierat på ett ändamålsenligt sätt.

Vi grundar vår bedömning i att krisledningsnämnden har ett i allt väsentligt tillfredställande reglemente och att fullmäktige förrättat val av ledamöter till nämnden. Vi noterar att nämnden erhållit ett antal uppgifter i reglementet utöver de som anges i LEH, såsom att besluta om långsiktiga åtgärder för att reducera konsekvenserna av inträffade händelser och ekonomiska beslut över ram. Det är enligt vår bedömning möjligt att tolka dessa som ingående i de uppgifter som åligger fullmäktige enligt 5 kap 1 § kommunallagen och därmed inte får delegeras till nämnd.

Vår bedömning är att den centrala krisledningsorganisationen delvis är ändamålsenlig.

Vår bedömning grundas i att krisledningsorganisationen i huvudsak är tydlig avseende roller, ansvar och mandat. Vi noterar dock att organisationen är inriktad mot hälso- och sjukvårdsverksamheterna där verksamhetsspecifika planer och organisationer finns uppbyggda. Givet våra iakttagelser avseende Länstrafikens avsaknad av en etablerad krisledningsorganisation (se *avsnitt 4.1 nedan*) ser vi risker kopplat till eskalering till den regionövergripande krisledningsorganisationen. Vår bedömning är att nuvarande eskaleringskedja inte tar hänsyn till att den verksamhetsspecifika krisorganisationen inom Länstrafiken är outvecklad. Detta ställer högre krav på den regionövergripande hanteringen, även vid mindre allvarliga händelser, än vad vi bedömer att den nuvarande organisationen kan hantera.

Vidare är vår bedömning att det finns brister i beredskapsorganisationens arbete ur ett förebyggande perspektiv. Det saknas idag ett tydligt systematiskt arbete gentemot mot Länstrafiken. Enligt vår bedömning medför detta omfattande risker vid en incident inom Länstrafikens verksamhet, då eskaleringskedja till och samordning med regionövergripande organisationen är eftersatt. Vi bedömer även att det försämrar regionens lägesuppfattning kring vilka resurser som behöver avsättas för att hantera kriser inom Länstrafiken.

Vi konstaterar att det råder en osäkerhet kring hur statsbidrag avseende uppbyggnad upp hälso- och sjukvårdens krisberedskap faktiskt används. Vi har inte tagit del av

underlag gällande regionens utgifter inom ramen för vår granskning. Vi vill dock påtala vikten av att riktade statsbidrag nyttjas i enlighet med dess syfte.

Vi bedömer att gränsdragningen mellan regionens och länets kommuners ansvar för krisberedskap delvis framgår av styrande och stödjande dokument.

Vår bedömning grundas i att det på en generell nivå finns en uttalad ansvarsfördelning utifrån grundläggande principer för krisberedskapsarbetet. Vi vill dock belysa att dessa principer varken utgör formella regler eller ersätter regionens och kommunernas egna interna styrsystem, utan snarare fungerar som vägledning.

Vi bedömer vidare att regionens medverkan i F-samverkan skapar förutsättningar för ett systematiskt krisberedskapsarbete mellan regionen, länets kommuner och andra samhällsaktörer.

I revisionsrapporten kommande delar gör vi dock iakttagelser kopplat till arbetet med kontinuitetsplanering samt identifiering och samordning av kritiska beroenden till externa aktörer. Detta arbete är i ett startskede på både verksamhets- och regionövergripande nivå. Mot bakgrund av detta ser vi en risk att regionens kritiska beroenden till kommunerna inte är kommunicerade och samordnade. Vi bedömer att denna samordning utgör en väsentlig del av gränsdragningen mellan regionens och kommunernas ansvar.

3.2 Risker och sårbarheter

3.2.1 Risk- och sårbarhetsanalys

Uppdraget att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys föreskrivs i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt i MSB:s föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser¹⁰.

Regionens senaste risk- och sårbarhetsanalys¹¹ bygger delvis på tidigare genomförda risk- och sårbarhetsanalyser samt delvis på det gemensamma arbete som har skett inom ramen för ett nyligen etablerat nätverk för risk- och sårbarhetsanalys. I nätverket ingår även Region Kalmar län och Region Östergötland. Därutöver grundas analysen på information från regionernas nationella nätverk för risk- och sårbarhetsanalys samt de arbetsgruppsmöten som har genomförts i Länsstyrelsen i Jönköpings läns regi. Vid dessa arbetsgruppsmöten medverkar även länets kommuner.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen har enligt de intervjuade haft en kvalitativ ansats. Underlaget har samlats in genom MSB:s riskkatalog, via ovan nämnda samverkansforum, genom interna workshops i regionen och från lärdomar efter inträffade händelser. Den slutgiltiga versionen av nuvarande risk- och sårbarhetsanalys har genomgått en intern beredning inom beredskapsteamet på enheten för miljö, beredskap och säkerhet.

Inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen uppges i intervjuer att berörda verksamheter har varit inbjudna till beredskapsorganisationen för att bidra med

¹⁰ (MSBFS 2015:4).

¹¹ Godkänd av regiondirektör 2023-10-27

lägesbild och analys av sina egna verksamheter. Detta arbete pågick under en halvdag för Länstrafiken. I hälso- och sjukvården har också motsvarande informationsinsamling genomförts per verksamhetsområde.

Verksamheterna har inte utarbetat egna verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser. Det har inte heller framtagits nämndspecifika risk- och sårbarhetsanalyser. Dock framhölls under intervjuerna att det verksamhetsspecifika arbete med kontinuitetshanteringen som finns planerat bygger på den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalysen.

Kontinuitetsplanering

I risk- och sårbarhetsanalysen beskrivs att arbetet med kontinuitetshantering har ett internt fokus och ska utgå ifrån en kartläggning av den egna verksamheten, verksamhetens beroenden av olika resurser och förebyggande åtgärder. Det beskrivs i intervjuer att det historiskt har varit utmanande både att skapa struktur i kontinuitetsplaneringen inom regionen och att driva arbetet framåt. Orsaken uppges vara att arbetet både är resurs- och kompetenskrävande.

Arbete med kontinuitetsplanering har genomförts inom avdelningen verksamhetsstöd och service. Inom verksamhetsstöd och service ingår 11 organisatoriska områden (enheter) som samlar kompetenser och ger länsövergripande stöd och service till Region Jönköpings läns olika verksamheter. Exempelvis ingår måltidsservice, inköp, materialförsörjning och enheten för miljö, beredskap och säkerhet under verksamhetsstöd och service. Inom ramen för kontinuitetsarbetet har avdelningen tagit fram beredskapspärmar med planer och reservrutiner för att bland annat hantera bortfall av el, IT och telefoni.

Ett motsvarande arbete är påbörjat inom hälso- och sjukvårdens verksamheter, men är i dagsläget inte slutfört. Arbetet sker nu i verksamheterna med stöd av de sjukhusspecifika beredskapssamordnarna vid enheten för miljö, beredskap och säkerhet.

Avseende Länstrafiken har inget arbete med kontinuitetshantering påbörjats. Vid författandet av denna granskningsrapport finns ingen plan för när eller hur arbetet ska ske. Länstrafiken har ingen stödjande eller samordnande resurs dedikerad till sin verksamhet från enheten för miljö, beredskap och säkerhet. Under intervjuerna framhölls att Länstrafiken har såväl ambitioner som önskemål om att få en sådan resurs som kan stödja med kontinuitetsplanering, i likhet med de samordnare som finns för hälso- och sjukvården.

3.2.2 Bedömning

Vi bedömer att analysarbetet av risker och sårbarheter i allt väsentligt är systematiserat och ändamålsenligt ur ett övergripande perspektiv.

Vi bedömer att regionstyrelsen inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen har identifierat interna och externa kritiska beroenden.

Vår bedömning grundas i att en regionövergripande risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med lagkrav har genomförts ur ett regionövergripande perspektiv. Vi bedömer

att väsentliga risker och sårbarheter samt interna och externa kritiska beroenden är inkluderade i analysen.

Vi bedömer att det delvis finns en kontinuitetsplanering med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys ur ett regionövergripande perspektiv.

Vi grundar vår bedömning i att det för vissa verksamheter har slutförts ett planeringsarbete och för vissa verksamheter finns ett pågående arbete med kontinuitetsplanering.

Vi bedömer dock att kopplingen till risk- och sårbarhetsanalysen och kraven på hur kontinuitetsplanering ska ske inom olika verksamhetsområden inte är helt klarlagd. Idag är arbetet beroende av ett aktivt stöd genom resurser från beredskapsorganisationen, där stöd till vissa verksamheter har prioriterats över andra.

3.3 Övning och utbildning

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av en regionövergripande utbildnings- och övningsplan för civil beredskap & säkerhet 2024 – 2026. Utbildnings- och övningsplanen är ännu inte beslutad, utan utgör ett utkast.

I intervjuer har vi fått beskrivet att den nya planen i viss utsträckning innebär en omstart då det systematiska övnings- och utbildningsarbetet inte fullt ut genomförts på en tillräcklig nivå tidigare. Särskilt lyfts det fram att mer övergripande utbildningar inom krisberedskap, så som stabsmetodik och organisation, varit eftersatta. Visst deltagande har vid denna typ av utbildningar har kunnat ske när de tillhandahålls av externa aktörer. Utbildningar riktade mot hälso- och sjukvård har varit mer omfattande och frekventa.

I utkastet till den nya utbildnings- och övningsplanen finns planerade övningar både för förtroendevalda i krisledningsnämnden, så väl som utbildningar för den övergripande krisledningsorganisationen på tjänstepersonsnivå, exempelvis gällande stabsmetodik. Det finns också en tydlig inriktning mot det katastrofmedicinska området och särskilda utbildningar till hälso- och sjukvården utifrån olika scenarier. Detta beskrivs närmare i avsnitt 4.3 i rapporten.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns systematiserade utbildningar- och övningar till förtroendevalda och personal på en regionövergripande nivå.

Vår bedömning baseras på att den plan som finns för utbildning och övning kommande år innehåller relevanta utbildningar som riktar sig till berörda förtroendevalda och personal på en regionövergripande nivå. Vi konstaterar dock att planen inte är beslutad och att det tidigare inte bedrivits på en fullt ut tillfredställande nivå. Vi bedömer att det är väsentligt att regionstyrelsen tillser att planen beslutas, efterlevs och följs upp för att säkerställa en tillräcklig nivå på utbildnings- och övningsarbetet inom krisberedskap i regionen.

3.4 Uppföljning

Enligt intervjuer är krisberedskapsfrågan centraliserad till regionstyrelsen vad gäller styrning, kontroll och uppföljning. Uppföljning sker samlat från den gemensamma förvaltningen som leds av regiondirektör.

Krisberedskap ingår inte som ett kontrollmoment i regionstyrelsens internkontrollplan för 2024. Däremot ingår uppföljning av krisberedskap i regionstyrelsens årshjul för 2024. Enligt årshjulet föredrogs beredskapsarbetet av beredskapschef i augusti¹² månad, och beredskap ingick vidare som ett av fyra säkerhetsområden i en dragning för regionstyrelsen i september månad¹³.

I mål och budget för 2024¹⁴ finns ett antal uppdrag med bäring på krisberedskap gemensamt för hela regionen, enligt nedan:

STRATEGISKA MÅL: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Arbeta med kontinuitetsplanering.	Vårt arbete med säkerhet och beredskap ska kontinuerligt utvecklas under planperioden. Området omfattar allmän säkerhet, IT-säkerhet, informationssäkerhet samt beredskapsfrågor, det vill säga krisberedskap, civilt försvar samt säkerhetsskydd.
Kompetenshöjning gällande totalförsvaret. Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet, säkerhetsskydd. Planläggning för krigsorganisation och dess bemanning.	De mest prioriterade områdena är kompetenshöjning gällande totalförsvaret och säkerhetsskydd samt grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet. Arbetet med att skapa en krigsorganisation fortgår. Vi ansvarar för att planera och hantera allt från dagliga störningar, till större olyckor, fredstida kriser och ytterst krig. Under perioden 2021–2025 är det viktigt att förmågan i det civila försvaret utvecklas. Det försämrade säkerhetspolitiska läget gör att planeringstakten för det civila försvaret behöver öka.
Översyn av lagerhållning och lokaler för att säkra vår robusthet och försörjningsberedskap.	Robustheten gäller främst lagerhållning av särskilt viktig medicinteknisk utrustning, skyddsutrustning samt vissa viktiga läkemedel. Även den generella lagerhållningen behöver öka och beslut tas för hur lång tid utrustningen ska räcka, vilket kommer att medföra ökade kostnader. Det behöver också finnas en beredskap för drivmedel. Våra lokaler behöver vara robusta och anpassade för de krav som ställs.

De regiongemensamma uppdragen inom säkerhetsområdet följs upp genom att riskerna ingår i regionstyrelsens verksamhetsplan¹⁵ och ska följas upp av regionstyrelsen i styrelsens verksamhetsberättelse.

Det finns även ett uppdrag för nämnden för folkhälsa och sjukvård i mål och budget. Uppdraget ingår i nämndens verksamhetsplan¹⁶ och informeras även regionstyrelsen:

¹² Regionstyrelsens sammanträde 2024-08-13 §164

¹³ Regionstyrelsens sammanträde 2024-09-24 §180

¹⁴ Beslutad av regionfullmäktige 2023-08-29 §86

¹⁵ Beslutad av regionstyrelsen 2023-10-24 §226

¹⁶ Beslutad av nämnd för folkhälsa och sjukvård 2023-10-10 §150

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Utifrån genomförd översyn och planering ge ändamålsenlig utbildning och övning i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens och dess stödfunktioners förmåga vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig.	Mer utbildning och övning behövs inom området katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar för hälso- och sjukvårdspersonal samt dess stödfunktioner. Personalens uthållighet och kunskapsutveckling vid en längre kris har visat sig vara en utmaning.

Inga mål för krisberedskapen riktade till nämnden för trafik, infrastruktur och miljö finns i mål och budget (se avsnitt 4.4).

Inom ramen för F-samverkan finns ett systematiskt arbete med uppföljning av händelser som också rapporteras till regionstyrelsen, både från verksamhetsspecifika händelser och större händelser. I intervjuer uppges att denna uppföljning av händelser fungerar mycket väl.

3.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet.

Vi bedömer att det finns en systematisk uppföljning utifrån mål och budget. Vår bedömning är också att det sker löpande rapportering till styrelsen både kopplat till det systematiska arbetet enligt årshjulet och kopplat till specifika händelser utifrån F-samverkan.

Vi bedömer samtidigt att den uppföljning som sker av det systematiska krisberedskapsarbetet inom hälso- och sjukvården och Länstrafiken kan stärkas. Regionstyrelsen har formellt sett uppföljningsansvaret för alla regionens verksamheters krisberedskap, i avsaknad av fördelade ansvar till övriga nämnder i dess reglementen. Då granskningen har identifierat betydande brister inom Länstrafiken krisberedskapsarbete, som inte har föranlett några särskilda åtgärder från regionstyrelsen, bedömer vi att styrelsens uppföljning och kontroll inte har varit tillräcklig.

4 Resultat av granskningen – Verksamhetsspecifikt krisberedskapsarbete

4.1 Organisation

4.1.1 Reglemente för nämnderna

Det framgår inte av nämndernas reglementen¹⁷¹⁸ ett ansvar för krisberedskap inom de egna verksamhetsområdena. Det beskrivs i intervjuer att nämnderna har ett ansvar för hälso- och sjukvård respektive trafikfrågor. Enligt de intervjuade medför detta ett ansvar för verksamheten även i krissituationer.

4.1.2 Krisledningsorganisation

4.1.2.1 Nämnden för folkhälsa och sjukvård

I hälso- och sjukvården finns som tidigare nämnts dels en övergripande katastrofmedicinsk beredskapsplan dels en katastrofmedicinsk beredskapsplan per sjukhus. Syfte med den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen för Region Jönköpings län är att klargöra roller, ansvar och uppgifter vid särskild händelse i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap¹⁹. Den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen ligger till grund för respektive sjukhus katastrofmedicinska beredskapsplan.

Beslut om vad som utgör en särskild händelse fattas precis som i den generella regionövergripande krisledningsplanen av TiB, i samråd med beredskapschef och regiondirektör. Inom katastrofmedicinen ingår även samråd med hälso- och sjukvårdsdirektör. TiB meddelar enligt planen berörda sjukhus ledningsansvariga sjuksköterska på akutmottagningen som i sin tur är ansvarig för att förmedla vidare informationen till kirurgbakjour enligt sjukhusens katastrofmedicinska beredskapsplaner. Om larm kommer från ett av Region Jönköpings läns sjukhus är det ledningsansvarig sjuksköterska som är ansvarig för att ta kontakt med TiB initialt.

Olika händelser och mindre störningar hanteras återkommande på olika nivåer inom den ordinarie linjeorganisationen. Inom Region Jönköpings län ska det dock också finnas en organisation som kan anpassas till uppgiften vid särskild händelse. Höjning av beredskapsläge kan tillämpas både på regional och lokal (sjukhusspecifik) nivå. De tre beredskapslägena är i stigande skala stabsläge, förstärkningsläge och katastrofläge. Vid dessa särskilda händelser aktiveras en särskild sjukvårdsledning, vilket det i regionen finns en organisation för på respektive vårdcentral, preshospital, på respektive sjukhus och regionövergripande. Vid beslut om särskild händelse tar TiB initialt båda rollerna som sjukvårdsledare och medicinskt ansvarig. När regional medicinskt ansvarig läkare larmats lämnas det medicinska ansvaret över och TiB kvarstannar i funktionen regional sjukvårdsledare. Om händelsen får ett mer kritiskt

¹⁷ Nämnden för folkhälsa och sjukvårds reglemente. Beslutad av regionfullmäktige 2021/576

¹⁸ Nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns reglemente. Beslutad av regionfullmäktige 2021/577

¹⁹ (SOSFS 2013:22).

eller långvarigt förlopp (mer än tre dygn) är det regiondirektören som avgör om händelsen ska fortsätta hanteras av regional särskild sjukvårdsledning eller om händelsen ska övergå och ledas av Region Jönköpings läns krisledning enligt den regionövergripande generella krisledningsplanen.

Både i den regionövergripande katastrofmedicinska beredskapsplanen och i sjukhusens lokala beredskapsplaner finns en beskriven organisation som liknar den organisation som beskrivs för generell krisberedskap i regionen. Det innebär en funktionsindeldad stab som leds av en stabschef på respektive nivå med olika funktioner till förfogande beroende på händelsens natur. Beslutsfattare är den särskilda sjukvårdsledningen. På regional nivå ska den regionala sjukvårdsledaren (TiB) tillsammans med medicinskt ansvarig på regional nivå samt stabschefen fortlöpande analysera hur man på bästa sätt kan avveckla regional särskild sjukvårdsledning. På lokal nivå sker det på motsvarande sätt, fast med kirurgbakjour som sjukvårdsledare.

4.1.2.2 **Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö**

Inom Länstrafiken saknas en beslutad krisledningsplan, vilket innebär att arbetet idag sker med förankring i den generella regionövergripande krisledningsplanen. Det har sedan tidigare funnits en övergripande plan för trafikolyckor inom Länstrafiken, vilken inte beskrivs som en beredskapsplan i någon formell mening. I samband med pandemin har också vissa rutinbeskrivningar framtagits. På senare tid har även ett utkast till en rutin vid större händelse framtagits, men inte beslutats. Planen ska övas under året för att testa planens kvalitet och eventuella förändringsbehov. Vad gäller respektive verksamhetsområde så är busstrafiken upphandlad både avseende personal och fordon, vilket enligt intervju innebär att det ska finnas en krisledningsplan hos den upphandlade leverantören. För tågtrafiken har Länstrafiken endast personal upphandlad och är ansvarig för att planera för kris för fordonen.

Det utkast till plan som finns är enligt intervju inte framtagen i samråd med enheten för miljö, beredskap och säkerhets beredskapsorganisation. Ett stöd från centralt håll i regionen har i våra intervjuer efterfrågats från Länstrafiken, och det finns även ett önskemål från beredskapsorganisationen att kunna arbeta mer stödande till Länstrafiken.

4.1.3 **Bedömning**

Vi bedömer att det av nämndernas reglementen inte framgår ett ansvar för krisberedskap. Vi bedömer att det bör framgå av nämndernas reglemente i syfte att tydliggöra nämndernas ansvar för sina verksamheter i det förebyggande krisberedskapsarbetet så väl som ansvaret för den egna verksamheten vid en inträffad händelse. Vi bedömer att det skapar en tydlig grund för styrning och uppföljning från nämnderna av verksamheternas krisberedskap som idag brister (se avsnitt 4.4).

Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller och ansvar för operativt krisledningsarbete inom nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamheter är tydligt utformade. Vi bedömer också att det finns en samsyn i utformningen av organisationen mot den regionövergripande organisationen.

Vår bedömning grundas i att organisationen innehåller motsvarande funktioner, roller, ansvar och mandat som i den regionövergripande krisledningsorganisation. Det finns därtill tydliga grunder för bedömning av en händelses allvarlighetsgrad med en tydlig eskalering mot den regionövergripande nivån som beskrivs likadant i planer på olika nivåer.

Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller och ansvar för operativt krisledningsarbete inom nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns verksamhet inte är tydligt utformad. Vi bedömer att det saknas en samsyn i utformningen av organisationen mot den regionövergripande organisationen.

Det saknas en beslutad krisledningsplan inom Länstrafiken. Vi bedömer att det är positivt att initiativ har tagits för att upprätta en plan, men det saknas en förankring i både det strategiska och det operativa krisarbetet mot den regionövergripande nivån som försvårar arbetet.

4.2 Risker och sårbarheter

4.2.1 Risk- och sårbarhetsanalys

I 3.2 noteras nämndernas roll i den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. Vi kan i den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalysen utläsa att nämndernas verksamheter har analyserats inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen. I intervjuer bekräftas att enheten för miljö, beredskap och säkerhet har genomfört workshops med berörda verksamheter som ett led i informationsinhämtningen till risk- och sårbarhetsanalysen.

I detta arbete har den samhällsviktiga verksamheten och kritiska beroenden identifierats. Vi har fått beskrivet för oss att det i olika utsträckning har arbetats vidare med åtgärder baserat på identifierade risker och kritiska beroenden.

Hälso- och sjukvården har kommit längre baserat på den prioritering av verksamheten som har gjorts från enheten för miljö, beredskap och säkerhet inom ramen för arbetet med kontinuitetsplanering. Arbetet är just nu pågående, med målet att det ska slutföras under året. Arbetet bedrivs med olika verksamhetsrepresentanter tillsammans med beredskapssamordnare från enheten för miljö, beredskap och säkerhet.

Inom Länstrafiken har arbetet inte påbörjats och det finns inte heller en plan inom verksamheten, eller från enheten för miljö, beredskap och säkerhet för när eller hur kontinuitetsplanering ska bedrivas.

4.2.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnderna har analyserats inom ramen för regionens risk- och sårbarhetsanalys. Vi bedömer att nämndernas verksamheter har identifierat samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen.

Vi bedömer att nämnderna saknar en kontinuitetsplanering.

Vi kan konstatera att arbetet med kontinuitetsplanering har kommit olika långt inom de olika nämnderna, där nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamheter har påbörjat ett arbete. Motsvarande arbete är inte påbörjat inom nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns verksamheter. Vi bedömer att det är väsentligt att nämndernas verksamheter genomför respektive slutför sin kontinuitetsplanering.

4.3 Utbildning och övning

Inom nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamheter genomförs årligen en större övning med flertalet externa aktörer. Denna övning sker för ett sjukhus per år och roterar, det vill säga att respektive sjukhus genomför motsvarande övning vart tredje år. Aktuellt sjukhus genomför då också en stabsövning för berörda medarbetare samma år som den stora övningen sker. De år som en större övning inte genomförs på aktuella sjukhus sker en liten mindre omfattande övning enligt likande systematik.

Utöver detta kan vi se att ett större antal övningar och utbildningar är planerade att genomföras inom hälso- och sjukvårdsområdet i den regionövergripande övnings- och utbildningsplanen. I intervjuer beskrivs att det även historiskt har genomförts löpande övningar utifrån olika scenarier och att hälso- och sjukvården generellt ligger i framkant vad gäller övningar. Sjukhusledningsgrupperna på respektive sjukhus övas exempelvis fyra gånger per år utifrån olika scenarier. Många övningar beskrivs genomföras i samverkan med Försvarsmakten.

Länstrafiken har ingen egen utbildnings- och övningsplan och ingår inte i någon större omfattning i utbildningar som tillhandahålls från regionövergripande håll. Exempelvis finns inga övningar i den regionövergripande utbildnings- och övningsplanen som riktar sig specifikt mot kollektivtrafiken. Det beskrivs i intervjuer att det har förekommit att Länstrafiken blivit inbjudna till övningar som sker utifrån regionens större övningar som riktar sig mot scenarion inom sjukvården.

Länstrafiken har själv planerat att genomföra en övning under hösten 2024. Övningen kommer att öva organisationen utifrån det utkast som finns till en krisplan. I övrigt finns inga övningar planerade i egen regi, regionövergripande regi eller externa aktörers regi.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det genomförs systematiserade utbildningar och övningar för personal på verksamhetsspecifik nivå inom nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamheter.

Vi bedömer att det inte genomförs systematiserade utbildningar och övningar för personal på verksamhetsspecifik nivå inom nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns verksamheter.

Vi bedömer att det är väsentligt att utbildningar och övningar genomförs som en förebyggande åtgärd i krisberedskapsarbetet.

4.4 Uppföljning

I 3.4 noterades att ett uppdrag i mål och budget riktades till nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån framgångsfaktorn "säker verksamhet". Uppdraget ingår i avdelningen för folkhälsa och sjukvårds verksamhetsplan och ska rapporteras till nämnden i verksamhetsberättelse:

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag: Utifrån genomförd översyn och planering ge ändamålsenlig utbildning och övning i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens och dess stödfunktioners förmåga vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig.

Utbildning och övning inom området katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar för hälso- och sjukvårdspersonal samt dess stödfunktioner behöver öka. Personalens uthållighet och kunskapsutveckling vid en längre kris har visat sig vara en utmaning.

Aktiviteter	Beskrivning
Utbildning i kris- och katastroflägen.	Översyn om hur personalen utbildas, ges övning och förbereds på kris- och katastroflägen.

I intervjuer har vi övrigt fått beskrivet att ingen ytterligare uppföljning av det systematiska krisberedskapsarbetet genomförs av nämnden för folkhälsa och sjukvård, exempelvis inom ramen för intern kontroll.

Inget uppdrag riktades i mål och budget till nämnden för trafik, infrastruktur och miljö. Ingen uppföljning av Länstrafikens systematiska krisberedskapsarbete genomförs i dagsläget av nämnden.

Inom ramen för F-samverkan sker dock en systematisk uppföljning av händelser. Både hälso- och sjukvården och Länstrafiken har roller som är involverade vid utvärdering av händelser löpande. Händelser som utvärderats inom F-samverkan föredras för den nämnd vars verksamhet är berörd.

4.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det i nämnden för folkhälsa och sjukvård delvis finns ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet.

Vi grundar vår bedömning i att det både sker en viss uppföljning utifrån ett systematiskt perspektiv utifrån uppdrag i mål och budget och löpande rapportering utifrån inträffade händelser. Vi bedömer att det finns utrymme till mer fördjupad uppföljning och kontroll av verksamheternas krisberedskapsarbete, exempelvis inom ramen för intern kontroll.

Vi bedömer att det i nämnden för trafik, infrastruktur och miljö inte finns ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet.

Vi grundar vår bedömning i att det saknas en uppföljning av det systematiska krisberedskapsarbetet. Med anledning av de flertalet brister som har identifierats i

Länstrafikens systematiska krisberedskapsarbete bedömer vi att det är väsentligt att nämnden stärker sin kontroll och uppföljning.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete.

Granskningen syftar även till att bedöma om nämnden för folkhälsa och sjukvård samt nämnden för trafik, infrastruktur och miljö bedriver ett ändamålsenligt arbete med verksamhetsspecifik krisberedskap

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen delvis bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete.

Vår samlade bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete verksamhetsspecifik krisberedskap.

Vår samlade bedömning är att nämnden för trafik, infrastruktur och miljö inte bedriver ett ändamålsenligt arbete med verksamhetsspecifik krisberedskap.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderade reglementen där det framgår ett ansvar för krisberedskap för nämnden för folkhälsa och sjukvård och nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.
- Säkerställa att Länstrafiken är en del av regionens systematiska krisberedskapsarbete, särskilt avseende krisledningsorganisation, kontinuitetsplanering samt utbildning och övning.
- Säkerställa att det riktade statsbidraget enligt förordning (2023:489) öronmärks i enlighet med bidragets syfte.
- Tydliggör kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.
- Tillse att samtliga berörda samhällsviktiga verksamheter kontinuitetsplanerar utifrån sina risker och sårbarheter.
- Tillse särskilt att externa kritiska beroenden mot länets kommuner samordnas.
- Tillse att utbildnings- och övningsplan beslutas och att utbildnings- och övningsarbetet bedrivs i enlighet med planen.
- Tillse en tillräcklig kontroll och uppföljning av Länstrafikens systematiska krisberedskapsarbete.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi nämnden för folkhälsa och sjukvård att:

Region Jönköpings län
Granskning av krisberedskap

2024-11-11

- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av det systematiska krisberedskapsarbetet i de egna verksamheterna.
- Säkerställa att kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att:

- Tillse att en krisledningsplan beslutas.
- Tillse att krisledningsplanen harmoniserar med den regionövergripande krisledningsplanen.
- Säkerställa att kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna genomförs.
- Säkerställa att personal och förtroendevalda får tillräcklig utbildning och övning avseende krisberedskap.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av det systematiska krisberedskapsarbetet i de egna verksamheterna.

Datum som ovan

KPMG AB

Fredric Gyllensten
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Simon Homander
Verksamhetsrevisor

Maria Wiksten
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.